

Smaa Meddelelser.

Møntspørgsmaalet, Freden og Frihandlen. Den berømte belgiske Statsøkonom Emile de Laveleye har rettet følgende d. 8. April d. A. daterede aabne Brev til den engelske Cobden-Club om Møntspørgsmaalet og Guldfodens Forhold til Frihandlen:

«Overbevist om at store Interesser knytte sig til Møntspørgsmaalet, henvender jeg mig til mine Kolleger i Cobden-Club og da navnlig til dem, som ere Medlemmer af den nuværende engelske Regering, og hvem jeg har den Ære personlig at kjende, den store veltalende og utrættelige Retfærdighedens Tjener Gladstone, Hertugen af Argyle, Sir Ch. Dilke, d'Hrr. Chamberlain, Fawcett, Grant Duff, Shaw-Lefevre. Den velvillige Imødekommen, som jeg altid har fundet fra Deres Side, indgiver mig det Haab, at De ikke ville nægte mig et Øjeblikks Opmærksomhed.

Jeg skal ikke, mine Herrer, opholde Dem ved en Omtale af de Ulemper og Onder, som den herskende Uorden i Møntsystemet forarsager Englands Industri og Handel. De kjende dem bedre end jeg. Handelskamrenes og Handelsstandens Andragender, det indiske Finansministeriums Memorandum have talt tilstrækkeligt tydeligt. Jeg vil sige nogle Ord om en mere almen og endnu større Interesse.

Cobden-Clubbens Motto er: *Free Trade, Peace, and Good Will among Nations.* Jeg tager ikke i Betænkning at sige, at Eders Møntpolitik sætter Menneskehedens tre store Interesser: Freden, den fri Omsætning og Sammenholdet mellem Folkene paa Spil.

Smaa Meddelelser.

Møntspørgsmaalet, Freden og Frihandlen. Den berømte belgiske Statsøkonom Emile de Laveleye har rettet følgende d. 8. April d. A. daterede aabne Brev til den engelske Cobden-Club om Møntspørgsmaalet og Guldfodens Forhold til Frihandlen:

«Overbevist om at store Interesser knytte sig til Møntspørgsmaalet, henvender jeg mig til mine Kolleger i Cobden-Club og da navnlig til dem, som ere Medlemmer af den nuværende engelske Regering, og hvem jeg har den Ære personlig at kjende, den store veltalende og utrættelige Retfærdighedens Tjener Gladstone, Hertugen af Argyle, Sir Ch. Dilke, d'Hrr. Chamberlain, Fawcett, Grant Duff, Shaw-Lefevre. Den velvillige Imødekommen, som jeg altid har fundet fra Deres Side, indgiver mig det Haab, at De ikke ville nægte mig et Øjeblikks Opmærksomhed.

Jeg skal ikke, mine Herrer, opholde Dem ved en Omtale af de Ulemper og Onder, som den herskende Uorden i Møntsystemet forarsager Englands Industri og Handel. De kjende dem bedre end jeg. Handelskamrenes og Handelsstandens Andragender, det indiske Finansministeriums Memorandum have talt tilstrækkeligt tydeligt. Jeg vil sige nogle Ord om en mere almen og endnu større Interesse.

Cobden-Clubbens Motto er: *Free Trade, Peace, and Good Will among Nations.* Jeg tager ikke i Betænkning at sige, at Eders Møntpolitik sætter Menneskehedens tre store Interesser: Freden, den fri Omsætning og Sammenholdet mellem Folkene paa Spil.

De ere Alle ligesom jeg blevne opdragne i den deduktive Skoles økonomiske Principer. Mestrene i vor Videnskab i Tyskland og Italien, og nylig Leroy-Beaulieu i Frankrig og for Englands Vedkommende blandt saa mange Andre Cliffe-Leslie og Ingram, have paavist, hvormange Fejl, der klæbe ved disse abstrakte og ufuldstændige Formler, og de Onder som de ofte medføre. Men i intet Spørgsmaal have de været mere ulykkebringende end i Møntspørgsmaalet. Her have de bragt Strid istedetfor Fred, Splid istedetfor Overensstemmelse mellem Interesser.

Naturen har givet to Metaller, Guldet og Sølv, alle de Egenskaber, som udfordres for at gjøre dem brugbare som Omsætningsmidler. I alle vore nationaløkonomiske Lærebøger begynder Kapitlet om Møntvæsenet med denne Paavjnsning, og paa Grund af dette naturlige Forhold har Menneskeheden altid anvendt Guldet og Sølv uden Forskjel.

Den deduktive Skole — ikke Adam Smith — har rejst sig mod Naturen og mod Historien, idet den hævder: Der bør kun være et enkelt Metal til Omsætningsmiddel. Bevar Guldet og proskriber Sølv!

Saalænge England var den eneste Stat, der fulgte denne Opfordring, har dette Attentat paa de historiske Overleveringer og de naturlige Betingelser kun frembragt forbigaaende Forstyrrelser; men fra det Øjeblik af at man har villet gjøre dette System almindeligt, ere dets sørgelige Følger blevne følelige under Form af de økonomiske Onder, som vi se for vore Øjne. Historien og Naturen have hævnnet deres miskjendte Rettigheder.

Vor udmærkede Kollega Hr. Goschen har sagt: «Udelukkende og overalt at ville anvende Guldet er en fuldstændig Utopi».

Jeg spørger Dem: Kan et Møntsystem, som skulde være Englands egoistiske Privilegium, være sandt og stemmende med Naturens Love? Tror De, at det er et Middel til Sammenhold mellem Folkene at sige: Det eneste fornuftige Møntsystem er Guldfoden, men alle Lande kunne ikke have den. England beholder Guldet for sig selv, de andre faa at nøjes med Sølv, eller med det Misfoster, som man kalder Dobbelt-Møntfoden.

At fordrive Sølv og kun at beholde Guld som eneste Mønt i samme Øjeblik som Guld bliver sjældnere, og Metal-cirkulationen gjenindtager sin Plads paa et Sted, og udvider sit Omraade paa et andet, er enstydig med at arbejde for Priserne Dalen.

Priserne Dalen er — naar den ikke skriver sig fra Produktionens Overflod men fra Omsætningsmidlets Sjældenhed — enstydig med den langsomme, snigende og vedvarende Krise.

Priserne langsomme og vedvarende Fald betyder, at Forpagteren ikke kan betale sin Afgift. Den betyder Nedsættelse af Forpagtningsafgifterne og Jordens Udlæggelse til Græsning, saaledes som jeg har set det i England. Det er det samme som, at Kjøbmanden bliver nødt til at sælge sine Varer under Indkjøbspris. Det er det samme som, at Fabrikanten nødes til at realisere sit Lager under Produktionsomkostningerne. Det er det samme som trykkende og stagnerende Forretninger og som Følge heraf det samme som dalende Arbejdsløn. Det er det samme som, at Mønter ophober sig for at ligge i Dvale i Bankerne, og som Følge heraf det samme som Rentens Fald. Og endelig er det fra det sociale Synspunkts Side det samme som Fjendskab mellem de forskellige Klasser i Folket; halvruinerede Forpagtere mod Godsejerne, slet lønnede Arbejdere mod Arbejdsgiverne. — Lad os nu se, hvorledes Kampen om Guld dræber Frihandlen:

Naar Priserne falde vedvarende og almindeligt, kaste Landbrugeren og den Industridrivende Skylden paa Udlandets Konkurrence, thi den hemmelighedsfulde Indflydelse, som skyldes det knappere Pengeomløb, undgaar deres Opmærksomhed. Dette saa vi i de trykkede Aar 1815—1830, som i den sidste Krise 1873—79. Det Held, som har fulgt de Forenede Stater, da de forhøjede Toldsatserne og skaffede sig en gunstig Balance, der betales i Guld, er et dræbende Faktum overfor Frihandlen, dersom Kampen om Guld skal vedblive som hidtil. Det er sikkert nok, at de Lande, som se deres Guld forsvinde ville søge at holde det tilbage, ved saa meget som muligt at lægge Hindringer iveau for Indførsel af fremmede Varer, altsaa gjen-

nem Beskyttelse. Tyskland har forhøjet sine Toldsatser, da det saa sit saa dyrt købte Guld vende tilbage til England. Hvis Italien opdager, at de 400 Millioner, som det vil laane for at hæve Tvangskursen, gaa til London, vil det gjøre det samme. Den sædvanlige Underhandler om Handelstraktater, Luzzatti, har ikke taget i Betænkning at erklære dette i det italienske Parlament, d. 7. Fbr. d. A., som Svar paa nogle Trusler, i «Saturday Review», der havde sagt: «England, Frankrig og Tyskland ville slaa sig sammen for at forsvare deres Guld, som Italien vil berøve dem».

For at hæve Kursen paa sine Rubler og gjenoprette Metalcirculationen, og for at bevare de Millioner i Guld, som det frembringer, har Rusland allerede betydelig forhøjet sine Toldsatser, og det forlanger dem i Guld. Det samme har Østrig gjort, og hvad Frankrig angaar, kunne De være overbeviste om, at Fordringerne til Gunst for endnu højere Beskyttelsestold vilde blive uimodstaaelige, hvis den kroniske Krise skulde forværre sig paa Grund af en acut Krise, som fremkaldtes ved Monternes fortsatte Bortstrømmen.

Betragt et Øjeblik den Stilling, hvori de øvrige Lande befinde sig overfor England. England er endnu Midtpunktet for Verdens Handel. Som Følge deraf er det til England, at de ædle Metaller strømme. Med en Diskonto af 3 pCt. trækker England i almindelige Tider det Guld, som det behøver, til sig. Men i Berlin udfordredes der forrige Efteraar 5 og 6 pCt. Og hvad Italien angaar, hvormeget vilde det behøve for at kunne kæmpe imod den engelske Banks næsten uimodstaaelige Tiltrækningskraft.

Da stiller sig det i sine Følger frygtelige Spørgsmaal for Folkene: Hvad skulle vi, naar det gjælder at bevare det Guld, som vi trænge til, helst vælge: en Forhøjelse af Diskontoen eller en Forhøjelse af Toldsatserne?

Svaret kan ikke et Øjeblik være tvivlsomt: Folkene ville svare: Hellere en Forhøjelse af Toldsatserne, som rammer Udlandet, end en Forhøjelse af Diskontoen, som rammer Indlandet.

Man vil læse de udmærkede Arbejder, som Cobden-Clubben

uddeler i Tusendvis; — men Darwins Lov vil gaa af med Sejren: det vil blive en Kamp for Tilværelsen.

Er det saaledes ikke sandt, at Guldfoden vil dræbe Frihandlen?

Man har paastaaet, at Frihandelsprincippet anvendt paa Møntspørgsmaalet fører til en enkelt Møntfod. Dette er en fuldstændig Misforstaaelse. Hvis der her fandt nogen Forbindelse Sted vilde den lede til det kinesiske System med Barrer efter Vægt eller med andre Ord til Tuskhandel.

Hvad det i Virkeligheden kommer an paa overfor Mønten, er Stabiliteten. Stanley Jevons har bevist matematisk, og Goschen bekræftede i Parlamentet forrige Aar, at en Møntfod bestaaende af to Metaller er mindre foranderlig end en Møntfod dannet af et enkelt Metal.

Naar en Fysiker forfærdiger et Pendul af Kobber og Staal i Forening — krænker han saa, eller anvender han saa Naturlovene?

Det særegne ved et fejlagtigt System er det, at den Modstand, det møder, og den Forvirring, det fremkalder, bliver desto alvorligere i samme Forhold som man anvender det i større Udstrækning. Dette er Tilfældet med den udelukkende Guldfod. Lad os sætte, at de Forenede Stater og Frankrig, efter at være overvundne af Eders Modstand og følgende Eders Exempel, proskriberede Sølv og paa Londons Marked sælge de Milliarder af dette Metal, hvoraf de ere i Besiddelse, tilligemed hele den aarlige Produktion deraf. Sølvets Pris vil da falde til Halvdelen eller maaske til en Tredjedel af dets sædvanlige Pris. De ere bedre end jeg istand til at vurdere de fordærlige Følger, som vilde blive uundgaaelige. Jeg tror at turde udtale, at Videnskabens Avtoritet, som tidligere var afgjort gunstig for Englands eksklusive System, saavel i Møntspørgsmaalet som i Landbospørgsmaalet, for Tiden hælder til Frankrigs System, som mere humant og mere stemmende med Naturen.

Endnu et Ord, hvis Alvor De vil forstaa: Amerika sender Fredsbud til Evropa for at sætte Enighed og Harmoni i Stridens Sted. Hvis Evropa ikke modtager den Haand, som

Amerika rækker det, og hvis den økonomiske Kamp skal vedblive, værder da overbeviste om, at det ikke er Amerika, som vil bukke under. Evropa trænger til Amerikas Produkter, men Amerika kan undvære Evropas.

Fyrst Bismarck har sagt: »Guldet er blevet som et for snevert Sengetæppe. Enhver vil have sin Part deraf, og vil rive det til sig. Det er det man kalder Kamp».

Er denne *Struggle* eller rettere denne *Scramble for gold*, hvortil Eders Møntpolitik tvinger Verden, — er den Virkeliggjørelsen af vort Motto: *Free Trade, Peace and Good Will among Nations?*

V.

Rettelser.

I forrige Hefte (i Chargé d'affaires Billes Indberetning) rettes:

S. 302, L. 12: »Kraftopfyldelse» læs: »Kraftophydelse».

- 304: »Dessory» læs: Dessoug».
